

9. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження переліку груп власних надходжень бюджетних установ, вимог щодо їх утворення та напрямів використання ” від 17.05.2002 р. №659 (з чинним змінами та
10. Про схвалення Концепції застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі. Розпорядження Кабінету міністрів України від 14 вересня 2002 р. за № 538-р.
11. Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007 – 2015 роки. Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 16.01.07 р. за № 34.

*Євген Мних, д.е.н, професор
Микола Бенько, к.е.н, доцент
Київський національний торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна*

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКОВОГО ПРОЦЕСУ

Виконання функцій обліку, та управління об’єктами, в цілому приводить до формування інформації про хід роботи підприємства, відбуваються процеси передавання, зберігання і переробки інформації в єдиному інформаційному просторі – інформаційній системі (ІС).

В ІС підприємства вирішуються певні комплекси задач, що виникають на всіх стадіях бухгалтерського обліку та управління об’єктами господарювання [1, с. 10; 9, с. 10-11; 11, с. 5]. Вони вирішуються із застосуванням відповідних технологій перетворення вихідних даних у результатну інформацію. Такі технології називаються інформаційними [1, с. 11]. Визначення їх сутності і характеру взаємодії в обліковому процесі та управлінні об’єктами є важливим науковим та практичним завданням.

Технологія – це термін, який походить від грецького слова *techne* – майстерність, мистецтво і *logos* – знання, наука [10, с. 36]. Таким чином технологія – це галузь знань (наука) про майстерність або мистецтво в діяльності людини.

Еволюція розвитку сутності поняття «інформаційна технологія», як і поняття «технологія», триває довгий час. У вітчизняних і зарубіжних наукових працях, різні автори, по різному трактують це поняття.

Проведене дослідження і аналіз сутності поняття «інформаційні технології» вказує на те, що всі наковці у своїх працях визначають ІТ як сукупність методів, процесів та програмно-технічних засобів, об’єднаних у

технологічний ланцюг, що забезпечує збір, зберігання, обробку та передачу інформації. Відмінності полягають у суті їх застосування [1, с. 11; 2; 4; 5; 7, с. 96; 10, с. 38; 12; 13; 14; 15; 17, с. 110-113]. Застосування сучасних ІТ спрямовано на зниження працемісткості процесів використання інформаційних ресурсів, підвищення їх надійності та оперативності [8; 16]; з метою ефективної організації діяльності людей [13]; для вирішення управлінських завдань економічного об'єкта [6; 11, с. 11].

На основі цього, поняття «інформаційні технології» слід визначити таким чином. ІТ – це система методів, способів і процедур збору, накопичення, реєстрації, передачі, обробки, зберігання, пошуку, модифікації, аналізу, захисту, видачі необхідної інформації, в людино-машинній системі, всім зацікавленим підрозділам на основі використання апаратних та програмних засобів, що забезпечує автоматизоване виконання функцій управлінським персоналом.

В автоматизованих системах бухгалтерського обліку, в організації облікового процесу, ІТ розуміють як людино-машинну систему, що забезпечує автоматизоване виконання функцій облікового працівника [7, с. 96]. ІТ забезпечують автоматизацію метода бухгалтерського обліку та інших функцій управління в інформаційних системах. Їх сукупність створює інформаційну технологію управління.

ІТ поділяють на забезпечуючі і функціональні.

Забезпечуючі технології – це технології обробки інформації які можуть використовуватись як інструментарій на різних предметних ділянках (галузях), для вирішення різноманітних задач. Наприклад: операційна система Windows, пакет прикладних програм Office тощо [1, с. 13].

Функціональні технології – це модифіковані забезпечуючі інформаційні технології для реалізації якоїсь предметної технології. Наприклад: системи (програми) автоматизації бухгалтерського обліку, що працюють на платформі Windows [1, с. 13].

Забезпечуючі інформаційні технології трансформуються у функціональні (тобто модифікуються деякі загальноприйняті інструменти у спеціальні) за допомогою спеціаліста – проектанта, а також самим користувачем.

Конкретні облікові, економічні і управлінські задачі виконуються на основі застосування предметних технологій. Предметна технологія – послідовність технологічних етапів з модифікації первинної інформації в результатну, на якій не-будь предметній ділянці роботи [1, с. 13]. У бухгалтерському обліку, на кожній ділянці облікової роботи, предметна технологія передбачає одержання первинної документації, яка трансформується у форму бухгалтерського запису (проведення) – реєстрації. Остання, змінює стан аналітичного обліку, приводить до змін у синтетичному обліку і далі, узагальнюється в балансі періоду (рис.1).

Предметна технологія та ІТ впливають одна на одну. Наприклад, використання комп'ютера у бухгалтерському обліку внесло зміни у предметну технологію, виключивши із обробки значну кількість журналів, книг і відомостей, які використовувались при традиційній системі обліку, а також надало принципово нові оперативні можливості. Предметні технології також впливають на ІТ (наповнюють їх специфічним змістом), акцентують їх на відповідні функції.

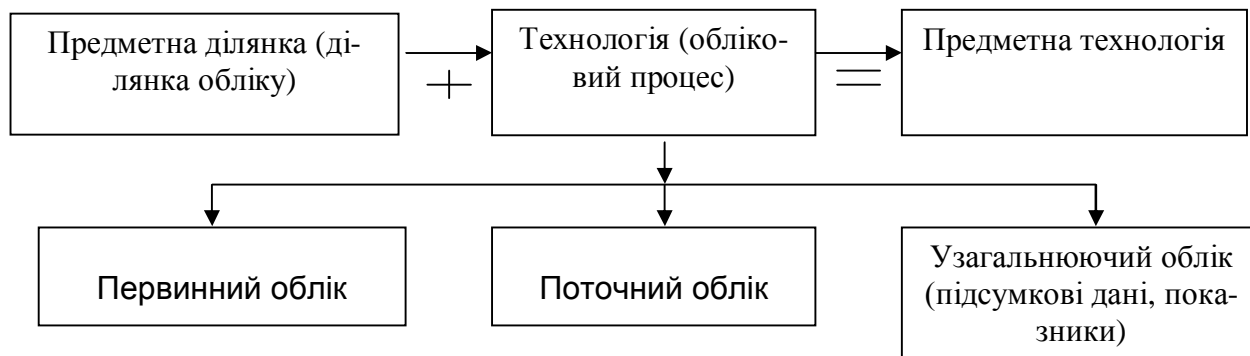

Рис. 1. Складові формування предметної технології у бухгалтерському обліку.

Управлінський процес характеризується трьох рівневою ієрархічною системою (вищий – аналіз ринку, кон'юнктури, конкуренції, альтернативні варіанти пошуку стратегії розвитку підприємства; середній – вирішення завдань з розрахунку планових показників, контроль виконання; оперативний – оброблення фактичних даних в реальному масштабі часу в міру їх виникнення).

Організація облікового процесу теж здійснюється за трьох рівневою ієрархічною системою (вищий – управління обліковою системою і об'єктами обліку в цілому, аналіз і контроль господарської діяльності, розробка альтернативних рішень; середній – вирішення завдань на рівні комплексів задач бухгалтерського обліку; нижчий – обробка фактичних даних в системі оперативного обліку).

Отже, ІТ можна вважати наукою про виробництво інформації. Підставою для цього є те, що інформація стала розглядатися як виробничий ресурс, так само як матеріальні ресурси. Верхнім рівнем цього ресурсу (виробництва інформації) є знання, які мають вирішальний вплив на модифікацію і створення нових промислових та управлінських технологій в т.ч. облікових, що застосовуються в організації облікового процесу.

Література:

1. Бенько М.М. Інформаційні системи і технології в обліку : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] – К. : Нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 362 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови [уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел] – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2002. – 1440 с.

3. Гринберг А.С. Информационные технологии управления / Гринберг А.С., Горбачев Н.Н., Бондаренко А.С. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 479 с.
4. Информационные технологии управления: приложения в экономике и управлении / Под ред. Ю.Г.Лысенко. – Донецк: ООО «Юго-Восток.Лтд», 2004. – Кн. 6. – 377 с.
5. Информационные технологии управления: Учеб. Пособие [для студ. высш. учеб. завед.] / под ред. Ю.М.Черкасова. – М. : ИНФРА-М, 2001. – 216 с.
6. Информационные технологии управления / Под. ред.. Г.А.Титоренко. – М. : Юнити, 2003. – 439 с.
7. Інформаційні системи бухгалтерського обліку / [підручник для студ. вищ. навч. закл. спеціальності 7.050106 “Облік і аудит”] / Ф.Ф.Бутинець, С.В.Івахненко, Т.В.Давидюк, Т.В.Шахрайчук. За редакцією проф. Ф.Ф.Бутинця. – Житомир : ПП “Рута”, 2002. – 544 с.
8. Карминский А.М. Информатизация бизнеса / Карминский А.М., Нестеров П.В. – М. : Финансы и статистика, 1997. – 415 с.
9. Кузьмінський Ю.А. Автоматизація оперативного обліку та контролю міжнародних економічних операцій : Монографія. – К. : КНЕУ, 2001. – 268 с.
10. Мельниченко С.В. Інформаційні технології в туризмі: теорія, методологія, практика : Монографія. – К. : Київ. Нац. Торг.-екон. ун-т, 2007. – 493 с.
11. Писаревська Т.А. Інформаційні системи обліку та аудиту : [навч. посіб.] – К. : КНЕУ, 2004. – 369 с.
12. Пінчук Н.С. Інформаційні системи і технології в маркетингу / Пінчук Н.С., Галузинський Г.П., Орленко Н.С. –К. : КНЕУ, 2003. – 352 с.
13. Плєскач В.Л. Інформаційні технології та системи / Плєскач В.Л., Рогущина Ю.В., Кустова Н.П. [підруч.] – К. : Книга, 2004. – 520 с.
14. Про внесення змін до Закону України «Про Національну програму інформатизації» : Закон України від 13.09.2001 № 2684 // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – №1.
15. Про Національну програму інформатизації : Закон України (74/98-ВР від 04.02.98) // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27-28.
16. Хотунцев Ю.Л. О понятиях материальные и информационные технологии : [Електронний ресурс]. – 2009. – Режим доступу : www.liveinternet.ru/click.
17. Шквір В.Д. Інформаційні системи і технології в обліку : [навч. посібник для студ. вищ. учб. закл.] / Шквір В.Д., Загородній А.Г., Височан О.С. – Львів : Видавництво національного університету «Львівська політехніка», 2003. – 268 с.